

Kmet, delavec
in obrtnik
naj bodo naro-
du vodnik!

Izhaja vsake srede.
Mirobilina:
za celo leto Din 30—
za pol leta „ 15—
za inozemstvo
za celo leto Din 30—
Ismerati po tarifu. — Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamko za od-
govor. — Ne frankirani
plačilo se ne sprejema.

Kmetški list

Vsakdo vaša
vse sadove
svojega dela in
marljivosti

Rokopisi se ne vra-
čajo. Pisanje in of-
tvo in zbiranje je v
Ljubljani v Kolodzu št.
ulici št. 7. Telefon
inter. št. 2508. — Račun
ari poštne hranilnice
št. 14.194.

Boj za zemljo

Boj za zemljo je boj siromakov za njihove človeške pravice, predvsem pa za pravico siromakov na življenje. Človek, ki je iz zemlje, tudi živi od zemlje, in kdor nima zemlje, je suženj onega, ki jo ima preveč.

Boj za zemljo ni nič novega, ampak je tako star, kakor je stara človeška kultura, ki se pričinja z obdelovanjem zemlje. A še po-
prej, predno so ljudje začeli obdelovati zemljo in ko so živeli samo od pastirstva, so se med posameznimi pastirskimi rodovi vršili hudi boji za pašo. Ti boji so se pa še poostri-
li, ko je kulturni človek opustil pastirstvo ter se stalno naselil na tistem koščku zemlje, ki ga je obdelal in kjer je moral ostati vsaj tako dolgo, da je pričakal žetve.

Spočetka je bila vsa obdelana zemlja last tega, ki je bil najmočnejši in ki jo je znal bolje braniti. Načelo, da daje surova sila telesna moč človeku tudi zemljo v last, je v or takozvanega »fevdalstva«. Poglavarji ro-
bov — v srednjem veku pa vitezi in plemen-
iši — so se vojskovali med seboj za zemljo, včasih kar za cele dežele. Kdor je zmagal, je postal ne samo vladar, ampak tudi lastnik cele premagane dežele, premagano prebival-
stvo pa je moralo delati za zmagovalce, ki so lepo in udobno živeli na račun tujega dela. To stanje je trajalo nekaj stoletij in ker je tako dolgo trajalo, je postalo »pravno« stanje, t. j. to stanje so smatrali za pravico! Kdor je hotel to »pravno« stanje rušiti in izpreminjati, je bil strogo kaznovan, navadno s smrtjo.

Polagoma pa so se ljudem le začele od-
pirati oči, da so spoznali, da takšno »pravno« stanje le ni izraz pravice. Zakaj bi smel živeti brez dela, na račun dela drugih, le tisti, ki je telesno močan? Če sovražnik napade de-
želo, jo morajo braniti vsi in ne samo eden, zato pa je pravično, da imajo tudi vsi, brez ozira na telesno moč, pravico do zemljiške lasti.

To naziranje je prišlo do veljave v raznih revolucijah, ki jih pozna zgodovina 19. stoletja, predvsem v veliki francoski revoluciji. Ta je strla stoletja staro »pravno stanje« in postavi-
la svet na novo podlago, ki je dala pravico do zemlje vsem, ki jo obdelujejo, predvsem pa nekdanjim tlačanom. Tudi slovenski kmetje se imajo samo veliki francoski revoluciji zahva-
liti, da niso več tlačani.

Svobodna trgovina z zemljo.

Odprava tlačanstva pa je bila le prva stopinja do osvoboditve kmetov. Neomejena gospodarska svoboda, ki je zavladala po fran-
coski revoluciji, je ustvarila za kmete novo tlačanstvo, seveda v moderni obliki. Na mesto starih plemenitašev so stopili denarni mag-
nati, ki so nakupovali zemljo in ustvarjali z denarjem nova veleposestva. Kmet res ni bil več tlačan, tudi ni več odraščal desetine, plačevati pa je moral — in to mora še danes — silne obresti od dolgov. Veliki kapital je iz komaj osvobojenega kmeta ustvaril novega, modernega tlačana: zemljiškega najemnika in veleposestniškega delavca, ali pa v dolžnika raznih denarnih zavodov.

Agrarna reforma.

To stanje pa nikakor ne odgovarja sploš-
ni vojaški dolžnosti in splošni volilni pravici, ki tvorijo pravno podlago vseh modernih držav. Predsednik češke republike Masaryk je čisto pravilno povedal, da gospodarsko od-
visni in lačni ljudje nimajo posebnega interesa na državi. Človek, ki ne čuti, da je občina ali država tudi njegova občina ali država, ni-
ma posebnega interesa, da brani nekaj, kar ni njegovo, še manj pa se briga za to, kdo gospodari v občini (v državi). Ker pa država brez samozvestnih državljanov ni država v polnem smislu in pomenu besede, zato gre dandanes stremenje vseh državljanov za tem, da se potom zakonodavstva vsakomur pomore do gotove mere gospodarske neodvisnosti in to je cilj in namen agrarne reforme, kajti kakor se kmet briga samo za tisto zemljo, ki je njegova, tako se briga tudi za državo v prvi vrsti le tisti, ki čuti, da je tudi država njego-
va. To je javno in jasno povedal predsednik češke republike Masaryk.

Agrarna reforma pri nas.

Nič čudnega torej ni, če se je tudi pri nas takoj ob ustanovitvi naše nove države pojavil z vso silo klic po agrarni reformi. Ljudje se pomena tega klica morebiti niso niti toliko za-
vedali, kolikor so ga čutili in zato so rekli: Zemlja naj bo last tistega, ki jo obdeluje! Z nobeno besedo niso mogli naši ljudje bolj jasno razodeti svoje ljubezni do svobode kakor z zahtevo po svoji gospodarski neodvisnosti in svobodi, ki naj jim jo prinese agrar-
na reforma.

Zato pa je bil zakon o agrarni reformi eden najvažnejših, kar smo jih dobili v novi državi.

Zalibog pa se ta zakon ni izvedel do kra-
ja v taki meri, kakor so si ga bili zamislili naši najboljši ljudje. Odpor od strani doseda-
njih uživalcev vseh mogočih predprav je bil silen, še večja pa je bila nevednost ljudi, ki zakona niso poznali in razumeli. In še polno drugih vzrokov je bilo, ki so vsi skupaj pri-
pomogli, da je ostal zakon o agrarni reformi precej na papirju do danes.

Zveza agrarnih interesentov.

Prvi korak k izboljšanju razmer v Slove-
niji na tem polju je napravila šele »Zveza agrarnih interesentov«. Njeno delovanje še ni staro, vendar pa je storila že silno veliko. Ako ne bi storila »Zveza agrarnih interesen-
tov« drugega, je storila veliko delo že s tem, da je ugotovila dejanske razmere, v kakršnih še dandanes žive slovenski mali kmetje in ko-
čarji. Te razmere se strahovite.

»Zveza« je med drugim ugotovila, da ob-
stoja v Sloveniji še dandanes tlaka in dese-
tina. Na nekem veleposestvu morajo namreč kmečki najemniki hoditi delat na velepose-
stvo, od pridelka na najeti zemlji pa morajo odraščati desetino!! Prav kakor v najhujšem srednjem veku!

»Zveza« je dalje ugotovila celo vrsto slu-
čajev, ko so se obstoječi in veljavni agrarni

zakoni od strani veleposestev izigravali. Njive in travniki se nalašč izpreminjajo v gozdove, agrarnim interesentom se prepušča večina le malo rodovitna zemlja, siromašnim kočar-
jem branijo pristop do gozda in jim kratek stare pravice do stavbnega lesa in do lesa za kurjavo. Še jagod in gob jim ne dovolijo na-
birati. Pozimi jih gonijo iz siromašnih koč, do katerih imajo siromaki pravico. Takih go-
rostastnosti — in še hujših! — bi lahko na-
šteli še dolgo vrsto in vse to bi morali ubogi bajtarji mirno požreti in pretrpeti, če bi ne bilo »Zveze«.

Zato pa ni čudno, če je »Zveza« nekate-
rim »velikim« gospodom trn v peti, in da so se spozabili celo tako daleč, da groze agrar-
nim interesentom, da nihče ne bo dobil zem-
lje, kdor je član »Zveze«!

»Zveza« zmaguje!

»Zveza agrarnih interesentov« pa se svo-
jih nasprotnikov ne boji! Tudi malo ne — kajti na njeni strani sta pamet, pravica in po-
zitivni zakoni, pred katerimi se mora uklo-
niti vsaka, še tako velika ošabnost in objest-
nost. Danes je že na stotine kočarjev, ki imajo svoja skromna bivališča zasigurana, zagotov-
ljen jim je pa tudi les za kurjavo in za popra-
vila, ker ga morajo dobiti. »Zveza« je pre-
prečila lepo število nepostavnih prodaj in slič-
nih poskusov, da se agrarni interesenti obr-
nažijo za njim pripadajočo zemljo in jih bo še preprečila. Posameznih nasvetov je pa dala že na tisoče. Sploh pa bo izšlo o delovanju »Zveze« tiskano poročilo in takrat bodo razni zaspanci šele izvedeli, kaj so zamudili, ker v »Zvezi« ne sodelujejo.

Zato kličemo vsem, ki ljubijo gospodar-
sko svobodo: Ne odlašajte, ampak priglasite se čimprej k »Zvezi«, da s skupnimi močmi izvojimo slovenskim kmetom to, kar je za njih najdražje: Vsakdanji kruh in gospodar-
sko neodvisnost!

Litvanska kmečka stranka

Litvanska (prej pokrajina Rusije) je po-
ljedelska dežela. Kmetškega prebivalstva je 85 odstotkov. Kmetij je 264.000 različne veli-
kosti. Največ je malih in srednjih posestev, ki obsegajo do 20 hektarjev zemlje. Teh je 81 odstotkov. Veleposestev, ki imajo nad 50 ha zemlje, je le 3 odstotke. Nad 200 ha zemlje ima le 200 posestev.

Pred svetovno vojno je bilo drugače. Ta-
krat so imeli veleposestniki skoro celo tretji-
no vse zemlje v svojih rokah. Na veleposest-
vih so se šopirili večinoma tujci. Od domači-
nov pa jih je bilo 57.000 brez zemlje, bajtar-
jev pa je bilo 42.000.

Zato je bila prva skrb vlade po vojni, da uredi zemljiško vprašanje (agrarno reformo).

Politične razmere na Litvanskem so eno-
stavne. Levico tvorijo socialni demokrati, ki jih podpirajo ljudje brez zemlje, nekaj malih kmetov in del inteligence. Brez teh ne morejo igrati posebne vloge. Desnice tvorijo naciona-
listi, ki imajo danes vlado v rokah. Ti niso posebni prijatelji demokracije, vendar pa si

ne upajo odkrito nastopati za monarhijo. Včasih so seveda tudi za demokracijo, ampak samo v besedah, ker so mnjenja, da ljudstvo za demokracijo še ni zrelo.

Krščanski demokrati se izdajajo za prave demokrate in imajo precej radikalna gospodarska in socialna načela, tako da uspešno tekmujejo v tem oziru s socialisti.

Naša kmečka organizacija pa se opira na ljudi, ki imajo malo ali nič zemlje. S tem je že izrečen tudi naš program.

Litvanska kmečka stranka tvori nekako sredino med levčarji in desničarji. Ona zastopa odkrito interese brezdomcev in malih kmetov in se bori za pravico ljudstva do vlade. Stranka nastopa za demokracijo in proti klerikalizmu. Najvažnejša točka programa kmečke stranke je agrarna reforma in pa ureditev kmečkega gospodarstva. Praktično se izvaja ta program s tem, da stranka podpira kmečke kreditne organizacije, zadrugništvo in kmečke kulturne organizacije. Te interese zastopa stranka tudi v parlamentu, ki je pa (začasno) odpravljen. Kljub veliki moči klerikalizma je vpliv kmečke stranke jako velik in stalno raste. Tako je dobila kmečka stranka pri volitvah l. 1920 le 145.562 glasov, leta 1926 pa že 225.797 (22%).

Kmečka stranka je začela delovati l. 1920. Pri volitvah l. 1919 je imela na deželi še malo organizacij. L. 1923 pa je imela stranka že okoli 300 organizacij, pri zadnjih volitvah leta 1926 pa že nad 800. Organizacija je čisto kmečka.

Iz strankinega programa naj navedemo le sledeče točke:

1. Vso skrb je posvetiti dvigu kmečke produkcije, 2. onim, ki so zemljo šele dobili, se mora omogočiti naselitev z izdatnimi dolgoročnimi krediti, 3. država mora v najvišji meri skrbeti za splošno strokovno izobrazbo kmetov, 4. davek naj bo progresiven, mali posestniki pa naj bodo davka prosti, 5. prodajo kmetijskih pridelkov naj organizira država na združni podlagi.

Kam z mladino?

To vprašanje ni važno samo za gospode, ki se boje, da ne bi gosposki otroci nekega dne bili prisiljeni oprijeti se tudi ročnega dela (kar velja v očeh starejše, pa tudi mlajše gospode za silno poniževalno), ampak je važno tudi za kmete, ker tvori baš kmečka mladina ogromno večino učencev v naših srednjih in višjih šolah.

Z otroci imajo kmetje velike težave. Dokler živi vsa rodbina skupaj na enem posestvu, kjer vsi skupno delajo, pa tudi vsi skupaj iz ene sklence zajemajo, že še gre. Neko dobo je celo dobro, če je več delovnih moči pri hiši, ki vse delo opravijo le za hrano in obleko, plačila v gotovini pa ne zahtevajo. Težave pa se pokažejo, ko otroci dorastejo in začno misliti na osamosvojitvev in na lastna ognjišča. Kje naj si otroci to najdejo? Domačija je dosti velika komaj za enega — kam naj pa gredo drugi? Ta skrb je pa tudi za kmečke stariše velika in huda skrb in zato je umevno, da hočejo tudi kmečki stariši svojim otrokom zagotoviti pravočasno kakoršnokoli bodočnost.

Na kmečkem domu je prostora, kakor smo že rekli, komaj za enega. Vsi drugi bi morali potemtakem s trebuhom za kruhom v širni svet. Pot v svet pa ni prijetna in vsak oče jo hoče svojemu sinu olajšati po možnosti. Olajša mu pa to pot najboljše s tem, da dá fanta ali dekleta kaj učiti.

Za učenje sta odprti kmečkim otrokom dve poti: obrt in pa šola.

Kar se tiče obrti, je obrt pri nas še mnogo premalo spoštovana, zlasti na kmetih. Čudno to ni, ker kmečki svet navadno ne pozna posebno dobrih obrtnikov, ki so si s

Prizadevanje za organizirano skupno prodajo je že pokazalo uspehe v mlekarstvu. Leta 1928 so zadrugne prodale že nad 2 in pol milijona kilogramov surovega masla v inozemstvo.

Kreditnih zadrug je v deželi 429, ki pripadajo dvema zvezama. Eno imajo klerikalci, druga pa se imenuje »litvanska zadrugna banka« in pri tej je včlanjenih skoro 300 zadrug. Krediti pri zadrugah pa so le kratkoročni. Dolgoročne kredite daje samo državna agrarna banka. Za izobrazbo ljudstva zahteva Kmečka stranka splošno šolsko obveznost za vse otroke. Poleg ljudskih šol naj se ustanavljajo še obrtne in kmetijske šole. Za revne otroke naj daje država učna sredstva brezplačno na razpolago. Za odrasle pa se naj prirejajo učni tečaji, da izpopolnijo svojo izobrazbo.

Kmečka stranka se dalje zavzema za enakopravnost mož in žena in za enakopravnost vseh državljanov pred postavo brez ozira na narodnost ali vero.

Najvažnejše delo za kmete je bila doslej agrarna reforma. Pod agrarno reformo je padlo doslej nad 1.300.000 hektarjev veleposestniške zemlje, ki je bila prej večinoma last plemenitašev ali pa samostanov.

Država je vzela v svojo upravo okoli pol milijona hektarjev gozdov od veleposestnikov. Koristi od teh gozdov bodo uživale v prvi vrsti občine in okraji. Ostanek, t. j. 800.000 ha zemlje, pa se je razdelil na kose od 8—20 ha. Bajtarji, ki so imeli dotlej le po tri hektarje zemlje ali še manj, so dobili toliko zraven, da imajo sedaj vsaj po 8 hektarjev zemlje. V bližini mest so dobile nekaj zemlje tudi mestne občine za svoje potrebe. Novi naseljenci pa stoje pod strogim državnim nadzorstvom, da ne morejo z novo zemljo kupčevati.

Agrarna reforma je imela spočetka silno mnogo nasprotnikov. Praksa pa je pokazala, da novi naseljenci prav dobro gospodarijo in da so pridelali na svojih posestvih več žita kot so ga pridelali prej na veleposestvih.

svojo pridnostjo in s svojo sposobnostjo ustvarili lepo življenje. So pa tudi na deželi obrtniki, ki se ne morejo pritoževati, da bi se jim godilo preslabo. Res je, da morajo delati, ampak oni navadno tudi vedo, za kaj delajo. Kmet tega ne vé vedno, ali bo za svoje delo kaj dobil ali ne.

Obrtniški poklic ima pa še eno veliko prednost: Obrtnik je popolnoma svoboden in neodvisen mož in odprti mu je ves svet. Čevljar dela čevlje lahko pri nas doma ali pa na Kitajskem. Če razume svoje delo, bo povsod zaslužil in dovolj zaslužil. Ravno tako vsak drug obrtnik. Ta svoboda je dandanes neprecenljive vrednosti.

Obrtnik pa mora biti dandanes tudi več ali manj šolan. Ni zadosti, da zna čevljar šivati čevlje, ampak on mora znati še kaj več, če hoče obstati. Zato je popolnoma pravilno, če pošljejo tudi kmečki stariši svoje fante še v kakšno drugo šolo, kakor v ljudsko, če le morejo. Če ne gre drugače, mora biti seveda ljudska šola dovolj.

Večina kmečkih starišev pa navadno ne misli na obrt, če pošljejo svoje fante v šolo, ampak računajo, da bo iz fanta nekega dne postal »gospod«. Ne ravno duhovnik, ampak »gospod«, ki mu ne bo treba trdo delati na polju, ampak ki bo mirno sedel v pisarni, ali pa bo imeniten zdravnik ali učen profesor ali pa znamenit inženir, ki bo svojim starišem na stara leta dobra pomoč in opora. Take želje naših kmečkih mož so pač vsakomur razumljive, toda povedati je treba, da so take želje vedno težje izpolnjive! In zato svetujemo našim kmetom, naj nikar preveč ne računajo na sijajno bodočnost svojih šolanih sinov, zlasti ne v Sloveniji, ker pri nas niso le kmetije prepolne, ampak tudi

službe, na katere morajo računati naši fantje, ki so navadno bolj revni kakor bogati.

Le pogledite enkrat, koliko dečkov in deklic obiskuje pri nas srednje šole! Na tisoče jih je! In če vsi ti fantje dosežejo svoj cilj, hočejo imeti in tudi morajo dobiti neke kruh. Toda kje? Borba za vsakdanji kruh je tudi med šolanimi ljudmi dandanes tako huda, da že danes veliko število fantov težko dobi kje zaposlenje, čeprav ima prav lepa šolska spravevala. In kaj še bo! Posebno še, če bo naš priprosti svet še naprej živel v veliki zmoti, da mora vsak le v gimnazijo in da mora postati ali duhovnik ali zdravnik, ali sodnik ali profesor.

Mi pa imamo celo vrsto poklicev, ki jih naš svet še mnogo premalo pozna in jih zato tudi nič ne ceni. V tiskarski stroki n. pr. so jako dobro plačani ljudje, ki znajo delati slike, kakor jih vidite po časopisih. Ali je komu pri nas ta poklic znan? Nikomur! In takih in podobnih poklicev je še cela vrsta, ki jih mi zelo rabimo, pa nikjer ni domačega človeka. Mi nimamo dovolj domačih gozdarjev, nimamo rudniških strokovnjakov itd. Umetna obrt je pa pri nas še popolnoma v povojih.

Namen teh vrstic je, da opozorimo naše podeželske ljudi tudi na te stroke. Treba se je le enkrat pogovoriti in vprašati nekoliko naokrog, pa se kmalu izve za celo vrsto stvari, ki bi vse dale kruh, samo če bi ga kdo pobral. In če bo eden ali drugi kaj zvedel, naj vzame v roko svinčnik in naj računa. Spoznal bo kmalu, da gimnazija ali srednja šola in pa tudi vseučilišče še ni vse. Stari in izkušeni ljudje pravijo, da človek s srednjo šolo še ni nič, z vseučiliščem pa dvakrat nič.

Naj zato nihče ne obupuje, če njegov fant ne bi izdeloval v srednji šoli. Kolikor bo naredil, mu bo pač prav prišlo in ni izgubljeno, če bi se pokazalo, da fantje nimajo veselja ali zmožnosti za eno stvar, se nikar ne jezite, ampak dajte fanta ali dekleta tja, kamor spada. Le tega nikar ne mislite, da je kakšna sramota, če gre fant, ki ima nekaj razredov srednje šole, v obrt! Tudi obrtniku nekaj šole ne škodi in kolikor več je ima, toliko bolje!

Fantom samim bi pa svetovali, naj ne tišče preveč v poklice, ki so prepolni in tudi ne v take, ki jim dajejo kruh le doma. Danes je boj za kruh v naši ozki domovini težak in pravniki n. pr. bodo imeli velike težave, predno bodo prišli na odgovorjajoča mesta. Na drugi strani pa je zdravnikom in tehnikom odprti ves svet. S tem naj naši mladi prijatelji računajo in naj vedo, da je najhujša sužnost — duševna sužnost! Upamo, da nas bodo fantje razumeli!

Denar naložite

najbolje in najvarneje pri domačem zavezu

Kmetski hranilni in posojilni dom v Ljubljani

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

lavčarjeva (Sodna) ulica 1

VLOGE na knjižice in tekoči račun obrestuje po 6%, proti trimesečni odpovedi po 7% brez odbitka davka na rento.

STANJE VLOG DIN 25.000.000—

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog.

Podružnica v MARIBORU
Stomškov trg 3, prtlj., poleg Stolne cerkve.

Agrarni pokret v Bolgariji

VII.

Šesta reforma kmetijske vlade je zakon o združnem izkoriščanju ribolova.

Do tega zakona je prišlo zaradi istih vzrokov kakor pri zakonu o združnem izkoriščanju gozdov. Kakor v gozdni politiki je tudi s to reformo kmetijska vlada odpravila slabo ribolovno politiko meščanske vlade in njene slabe posledice za državo in ljudstvo in doseгла velik uspeh s tem, da je dala poklicnim ribolovcem-delavcem pravico, da sami razpolagajo s svojim delom in da se združijo v močno stanovsko organizacijo; na drugi strani pa je preko delovnih ribolovnih zadrug povečala državne dohodke, izvršila melioracije pri jezerih, rekah in morskih obrežjih ter modernizirala ribolov. Glavni namen tega zakona je, da prepreči kapitalu vpliv na ribolov in s tem osvobodi ribolovne delavce od izkoriščanja. Pred reformo kmetijske vlade se je oddajal ribolov v najem kapitalistom, ki jih je vedno ščitil vsakokratni minister poljedelstva. Zato je bila najemnina zelo nizka in država je trpela mnogo škode. Kapitalisti tudi niso bili dolžni, da sprejmejo kake obveznosti za melioracijo jezer, rek in morskih obrežij ali za modernizacijo ribolova. Poklicni ribolovni delavci so bili pa odvisni od kapitalistov in so, izkoriščani od njih, živeli v veliki revščini.

Uredba novega zakona o ribolovu pa je položaj popolnoma spremenila. Poklicni ribolovni delavci so postali preko svojih ribolovnih zadrug gospodarji ribolova, začelo se je z melioracijami jezer, rek in morskih bregov, državni dohodki so rasti in ribolov se je moderniziral. Delovna ribolovna zadruga je slična delavni gozdni zadrugi. Tudi pri njej člani-zadružniki ne prispevajo nič drugega kakor svoje delo. Zakon zasigurava zadrugam prednost pred kapitalisti z določbo, da mora država ponuditi ribolov najprej zadrugam in šele potem drugim. Zadruga pa se obvezuje, da izvrši melioracije jezer, rek in morskih obrežij in da modernizira ribolov. Razen tega je zadruga dolžna plačati državi 20% od vrednosti ulovljenih rib in 20% za fond za dolgo trajajoče melioracije in povzdig ribolova. Delovna ribolovna zadruga ima pravico do treh vrst kredita: do osebnega, do kredita na blago in do hipotekarnega kredita. Ribolovni delavci so sprejeli idejo o združnem ribolovstvu takoj. Še pred izglasovanjem tega zakona

na v skupščini so se že organizirale prve delovne zadruge, ki so obsegale že 80% ribolovcev.

Da se vidi uspeh kmetijske reforme in prednosti zadrug pred kapitalističnim izkoriščanjem, si hočemo na kratko ogledati delo nekaj zadrug. Samo vitska delovna zadruga ribarjev »Karaboaz« je imela že v enem letu, potem ko je zadovoljila vse potrebe svojih članov, toliko dobička, da je odpadlo na vsakega člana 15.000 levov, ki tvorijo delež vsakega člana na združnem kapitalu. Tako so postali nekdanji gladni in goli ribolovski delavci v enem letu gospodarji, kapitalisti, bili so nasičeni in oblečeni. Še večji uspeh je imela svištovska ribolovna zadruga. V enem letu je pomnožila svoj kapital za pol milijona levov, zgradila je kanal od Donave do jezera, ki ga je imela v najemu, zbrala 1.069.675 levov za zgradbo prve železobetonske ribarne v Bolgariji, vzdrževala svoj zdravniški institut in podarila v dobrodelne namene čez 30.000 levov. Zgradila je posebne ribolovske vagone in naredila še mnogo drugega za izboljšanje in moderniziranje ribolova. V enem letu je ta zadruga ulovila za 224.325 kg rib. Organizirala je svoj združni magacin v sofijski tržni palači z vsemi modernimi napravami: rezervoarji za vodo, ledenicami, hladilnicami itd.

Po prevratu pa je nova meščanska vlada odpravila zakon o združnem izkoriščanju ribolova, razgnala zadruge in oddala jezera, reke in morska obrežja v najem privatnim kapitalistom. Ni pa mogla ubiti v ribolovskih delavcih njihove zavednosti in borba, ki jo vodijo proti sedanji meščanski vladi, dokazuje pravičnost in premoč kmetijske reforme nad meščanskimi zakoni in uredbami.

Vsled tega daje Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani kmečkim mladeničem, ki ostanejo doma na kmetiji in hočejo delovati v zadrugah, denarno podporo. Kdor hoče obiskovati šolo, mora prositi za sprejem. Prošnji je treba priložiti krstni ali domovinski list in zadnje šolsko spričevalo. Kdor želi podporo, mora nasloviti prošnjo, opremljeno z navedenimi dokumenti ter premoženjskim izkazom, na Zvezo slovenskih zadrug v Ljubljani. Prošnjo se mora poslati do 10. oktobra t. l. in je koleka prosta.

POLITIČNE VESTI

Uredba o opremljenosti uradnih prostorov.

Slike in kipi v uradnih prostorih.

Da bi se glede uporabe slik in kipov, kakor tudi glede opreme uradnih prostorov pri vseh oblastvih uvedla skladnost in enotnost, je odredilo predsedstvo ministrskega sveta (splošni oddelek) na osnovi čl. 10. zakona o ureditvi vrhovne državne uprave to-le:

1. Odredbe tega razpisa veljajo za državna oblastva in zavode vseh resorov, kakor za vsa samoupravna oblastva in organe, torej tudi za občine.

2. Pri vseh teh oblastvih mora biti v uradni sobi starešine na častnem mestu slika Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Isto velja tudi za vse prostore pri teh oblastvih, v katerih se izreka pravica, kjer se poučuje, kjer so seje, kjer se vrše svečanosti ali se sprejema občinstvo ob posebnih prilikah.

3. Pri srednjih in centralnih oblastvih je želeto, da dobe po eno sliko Nj. Vel. kralja Aleksandra I. tudi namestniki starešin, šefi višjih oddelkov, kakor tudi starešine morebitnih posebnih, odnosno ločenih zavodov (oddelkov) pri teh oblastvih.

Razen slike Nj. Vel. kralja Aleksandra I. so lahko v prostorih, kjer se poučuje, izreka pravica, kjer se vrše seje, svečanosti ali se sprejema občinstvo ob posebnih prilikah, tudi slike ali kipi članov kraljevskega doma kakor tudi bivših vladarjev dinastije Karadjordjevičev, in sicer na primernih častnih mestih.

4. Če je pri oblastvu več slik ali kipov Nj. Vel. kralja Aleksandra I., članov kraljevskega doma ali bivših vladarjev iz dinastije Karadjordjevičev, kakor jih je treba za prostore po 2. in 3. točki, se jih lahko obesi tudi v druge glavne prostore, a vedno na primeren častna mesta. Take slike ne smejo nikdar biti v postranskih sobah ali na neprimernih mestih.

5. Razen slik in kipov, naštetih v točkah 2. in 3., smejo biti pri oblastvih samo še slike ali kipi bivših šefov dotičnih oblastev, kakor tudi umetniško-zgodovinske slike.

Kjer so taki predmeti že v rabi, a ni za to odobrenja umetniškega oddelka ministrstva prosvete, jih morajo starešine dotičnih oblastev pregledati pod nadzorstvom velikega župana dotične oblasti in obdržati le one, glede katerih ni nobenega dvoma o njih umetniški ali umetniško-zgodovinski vrednosti z ozirom na njih umetniški izvor. Brez oziroma na njeno vrednost je treba izločiti stvari, ki izražajo sedanji državni ureditvi protivne tendence.

Pri oblastvih ne smejo viseti — ne glede na njih umetniško vrednost — slike, portreti ali spomini iz neposredne politične preteklosti, ker nimajo z oblastvi kot takimi nobene zveze. Lahko so pa tam slike iz klasične ali druge naše preteklosti, ki je oddaljena od sedanjosti, ako verno predstavljajo zgodovino in

Advokat
Dr. Pretnar Slavko
pisarno v Metliki
v oslopiu, kjer se nahaja
sodišče

Vsem agrarnim interesentom.

Na naš zadnji poziv v »Kmetiskem listu«, da naj oni agrarni interesenti, ki stanujejo po graščinskih kočah in zgradbah, napravijo prošnje, da se take zgradbe prevzamejo v državno upravo in da se zasežejo v smislu tozadevnega zakona od strani agrarnih oblasti za agrarne interesente, se jih je že precej odzvalo in prošnje vložilo na Okrožni agrarni urad. Mnogo od njih si v tem pogledu ne zna pomagati in se z dopisi in vprašanji obračajo na Zvezo slovenskih agrarnih interesentov po informacije. Tem potom sporočamo vsem, da bomo v prihodnjih številkah »Kmetiskega lista« še enkrat objavili glavna določila tega zakona. Dolžnost vsakega agrarnega interesenta pa je, da to bere in če le mogoče, da se tudi na »Kmetiski list« naroči.

Članom Zveze slovenskih agrarnih interesentov. Zvezin blagajnik je odposlal začetkom tega tedna vsem zaupnikom tiskane pole za pobiranje članarine. Prosijo se vsi člani, ki še niso plačali članarine, da plačajo isto do konca 1. 1929. Članarina znaša 1 dinar mesečno. Tiskovine, ki so jih zaupniki prejeli, naj obdrže. Pripominjamo, da je večina članov vplačala le enkratno pristojbino po 5 Din, do čim se članarina še ni pobrala.

Zborovanje agrarnih interesentov v Mariboru. Zveza slovenskih agrarnih interesentov priredi v nedeljo, dne 13. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne zborovanje agrarnih interesentov v Mariboru pri Halbvidlu v Jurčičevi ulici št. 7.

Sestanek agrarnih interesentov se vrši v Črni pri Prevaljah v nedeljo, dne 6. oktobra t. l. ob 11. uri pri g. Janezu Hobel. Poroča geometer Milan Mravlje.

Zadružni tečaj v Ljubljani.

V Ljubljani se vrši vsako leto zadružni tečaj, ki traja od začetka novembra do Velike noči. V tečaju se vzgaja voditelje in druge funkcionarje kmečkih zadrug. Poučuje se slovenski jezik, računstvo, lepopisje, gospodarski zemljepis, knjigovodstvo, zadružništvo, nauk o vodstvu zadrug, zadružno, menično in temeljno državno pravo. V tečaj se sprejema mladeniče, ki so dovršili 16. leto, ljudsko šolo in ki ostanejo doma ter hočejo delovati v domačih zadrugah. Tečaj je velike važnosti tako za vzgojo zadružnih delavcev kakor za vzgojo naših kmečkih mladeničev v obče, ker jim nudi potrebno izobrazbo, brez katere kmet dandanes ne more več uspešno gospodariti.

če pomenijo prikazani dogodki ali situacije pozitiven moment v njej.

V bodoče mora biti vsak predmet umetniške vrednosti, predno bo nameščen v prostorih oblasti, proglašen za takega od umetniškega oddelka ministrstva prosvete, odnosno ga je moral ta oddelek odobriti kot uradno opravilo oblasti.

V tej točki našeti predmeti smejo biti le v prostorih, kjer se vrše slovesnosti, slovesne seje ali sprejemi, a tudi v čakalnicah in postranskih sobah.

6. Ta razpis se ne nanaša na slike poučne vsebine, ki so v rabi v prostorih za poučevanje, kakor tudi splošno na tabele, pregledne in druge kompozicije poučnega značaja.

* * *

Novi zakon o vojaški službi.

Pretekli teden je bil uradno objavljen novi zakon o vojaški službi. Najvažnejše določbe novega zakona so sledeče:

1. Vojska in mornarica predstavljata narodno vojno silo, ki ima nalogo, da brani domovino in da vzdržuje red in zakonitost v državi.

2. Vrhovni poveljnik vse oborožene sile je kralj, ki po svojem prevdanku poveri v primeru vojne vrhovno poveljstvo vojvodi ali kakemu generalu, ki dobi naslov komandanta operativne vojske in je za svoje delo odgovoren ministru vojske in mornarice.

3. Pri vstopu v vojsko in mornarico položi vsak vojni obveznik prisego, ki se glasi: »Jaz, N. N., prisegam pri vsemogočnem Bogu, da bom vrhovnemu poveljniku vse vojne sile kralju Aleksandru I. povsod in v vseh prilikah zvest, v svoji duši udan in poslušen, da se bom za kralja in domovino junaško boril, da vojaške zastave nikdar in nikjer ne bom izdal in da bom povelja svojih predpostavljanih in starešin poslušal in zvesto izvajal. Tako mi Bog pomagaj!« Oficirji polagajo pri vstopu v vojsko pismeno prisego. Prisega se obnovi, kadar zasede prestol nov vladar.

4. Celokupna vojna sila ali njeni posamezni deli so lahko v naslednjem stanju: rednem, pripravnem, mobilnem ali vojnem. Redno stanje vojske tvori stalni kader z vsemi svojimi rednimi formacijami. Pripravno stanje vojske in mornarice se odredi, če so prilike take, da je domovina v nevarnosti. Po potrebi in stopnji nevarnosti se odredi pripravljenost celokupne vojne sile ali njenih posameznih delov. Mobilno stanje je, kadar je celokupna vojna sila ali njen posamezen del v vojni številni moči in popolnoma pripravljen za vojno in obrambo domovine. Vojno stanje nastopi, kadar je država v vojni. Prehod iz enega stanja v drugo se odredi s kraljevim ukazom.

5. Vojaška obveznost obstoja za vse državljane kraljevine SHS, ki imajo pravico in dolžnost služiti v vojski. Vsakdo mora osebno odslužiti svoj rok in ni mogoče imeti namestnika v kaki drugi osebi. Trajno nesposobni plačujejo vojnico. Osebe, ki jim je odvzeta državljanska čast, ne morejo služiti v vojski. V primeru vojne se uporabljajo v zaledju; tudi ti morajo plačevati vojnico. Vojaška službena obveznost prične z izpolnjenim 21. letom in traja do rštetega 50. leta starosti. Službena obveznost v operativni vojski traja od 21. do 40. leta, v rezervi pa od 40. do 50. leta.

6. Službovanje v stalnem kadru (kaderski rok) pričinja z 21. letom in traja normalno 18 mesecev v vojski, a 2 leti pri mornarici in pri zrakoplovstvu. Kdor se namenoma odtegne odsluženju kaderskega roka (vojni begunec), a ga ujamejo pred izpolnjenim 40. letom, mora odslužiti triletni kaderski rok.

7. Do devetmesečnega dijaškega roka imajo pravico za vojaško službo sposobni rekruti, ki so dovršili univerzo, srednjo ali odgovarjajočo strokovno šolo ali najmanj šest razredov gimnazije ali realke; vsi ti pod po-

gojem, da v devetmesečnem roku uspešno končajo šolo za rezervne oficirje.

8. Tudi za bogoslovce vseh veroizpovedanj obstoja vojaška obveznost. Kaderski rok za nje znaša šest mesecev in ga morajo odslužiti v bolnicah ali bolničarskih četah.

9. Skrajšani kaderski rok je predviden za dijake, za katere znaša 9 mesecev, in za rekrute zrakoplovnih čet, katerim se skrajša rok na 12 mesecev, če se izkažejo s spričevalom kake domače ali inozemske šole o dovršeni pilotaži in pokažejo po enoletnem službovanju dovoljno znanja.

Skrajšani devetmesečni rok je predviden tudi za rekrute-hranitelje, to je za one, katerih oče je že star in za pridobitno delo nesposobnega ni drugega nad 17 let starega moškega, ki bi skrbel za rodbino.

10. V smislu člena 50. so oproščeni vojaške službe: a) stalno nesposobni; b) začasno nesposobni, če do 25. leta starosti niso postali zopet sposobni; c) rekruti, ki so do 25. leta starosti edini hranitelji svoje rodbine in žive od poljedelskega posestva ali osebnega dela in ne plačajo nad 120 dinarjev neposrednega davka.

11. Odgoditev kaderskega roka se dovoli rekrutom-dijakom, če jih odsluženje kaderskega roka zadene v študijski dobi, toda najdalje do 27. leta starosti. Odgoditev roka je dalje dopustna rekrutu, čegar brat služi istočasno kaderski rok, tako dolgo, da se vrne brat. In končno je predvidena odgoditev kaderskega roka rekrutu, ki vzdržuje sodno zaporno kazen. Če traja kazen preko 27. leta starosti, se rekrut ne pozove več v kadersko službo, marveč mora plačati vojnico, a se istočasno vpiše v operativno vojsko. Posebne določbe vsebuje zakon glede kaderskega roka izseljencev. Izseljencem, ki žive v kaki evropski državi, je dopustna odgoditev roka do 23. leta, izseljencem v prekomorskih državah pa do 27. leta starosti.

* * *

Nov zakon. Uradno se poroča, da je Nj. V. kralj podpisal na predlog prometnega ministra zakon o povrnitvi plačil in storniranju voznine in ostalih pristojbin na državnih železnicah. Zakon se glasi:

Člen 1. Zaradi pogrešne uporabe tarif in predpisov na škodo pošiljatelja ali prejemnika neumestno vplačano voznino kakor tudi voznino na podlagi priznane refakcije bo vračala železniška uprava iz dohodkov voznine.

Člen 2. Ako so bili tarifi in predpisi pogrešno uporabljeni na škodo železnice, je pošiljatelj, oziroma prejemnik dolžan premalo plačano voznino povrniti železniški upravi na njen poziv brez posredovanja sodne oblasti v primeru, da gre za diferenco do 500 Din od tovrnega lista (čl. 70 uredbe o prevozu potnikov in blaga). V tem primeru bo izvršna oblast pobirala manj plačano voznino od pošiljatelja ali prejemnika na zahtevo železniške uprave in na podlagi sklepa, ki ga o tem izda železniška uprava. Na enak način naj se postopa tudi v vseh prejšnjih primerih premalo plačane voznine, ki jo železniška uprava doslej ni pobrala, z izjemo primerov zastarelosti.

Člen 3. Storniranje voznine in postranskih pristojbin, kakor tudi ostalih terjatev, s katerimi so državne železnice obremenjene, se bo vršilo iz dohodkov voznine, če se ne morejo sicer vrniti.

Člen 4. Voznino za neizkoriščene potniške in prtljažne listke bo železniška uprava vračala iz dohodkov voznine, in sicer v naslednjih primerih: 1.) ako potnik sploh ne izkoristi kupljenega listka; 2.) ako potnik zaradi smrti, bolezni, nesrečnega slučaja, ki ga je zadela, ali iz imperativnega vzroka podobne vrste le deloma izkoristi listek. V tem primeru se po vrne razlika med plačano skupno voznino in voznino čeno za prepotovano progo; 3.) ako je potnik zaradi zakasnitve vlaka izgubil zvezo z drugim vlakom, ali ako je zaradi izostanka vlaka ali nereda v prometu zadržan, da nadaljuje pot in zaradi tega odstopi od nadaljnjega potovanja. Pri znižani vozni ceni se lahko zahteva povračilo voznine le v primeru, ki je predviden v tem odstavku; 4.) ako prtljaga, ki je bila izročena v odpravo, ni odpremljena na predvideno postajo, se mora na zahtevo potnika vrniti plačana prtljažnina. Ako se prtljaga dvigne na kaki vmesni postaji, se plačana prtljažnina vrne samo v primerih 2 in 3 tega člena. V vseh gori navedenih primerih pa vrne železniška uprava voznino po odbitku stroškov, ki jih je imela in ki so predvideni z železniškimi predpisi. Zahtevo

za povračilo voznine v notranjem prometu je treba prijaviti v roku 10 dni, v mednarodnem prometu pa v roku 6 mesecev po preteku veljave voznega ali prtljažne listka.

Člen 5. Sklepe o povračilu in storniranju voznine, postranskih pristojbin in ostalih pristojbin, ki jih ni bilo mogoče izplačati, podpisuje minister prometa ali oni organ železniške uprave, ki ga minister pooblasti.

Člen 6. Ta zakon naj se izvaja tudi za primere povrnitve in storniranja voznine, postranskih pristojbin in ostalih neizterjanih pristojbin, ki so bile prijavljene po 1. avgustu 1929 in ki so ostali nerešeni.

Člen 7. Minister prometa se pooblašča, da podpiše pravilnik, ki bo urejeval način teh izplačil.

Člen 8. Ta zakon stopi v veljavo, ko ga kralj podpiše in dobi obvezno moč, ko izide v »Službenih Novinah«.

MLADINSKI VESTNIK

Znaki. Zveza prejme te dni zadostno število društvenih znakov — štiripresna detelja in prosi vsa društva, da ji javijo, koliko število znakov želi vsako društvo prejeti.

Pododbor Zveze društev kmetiskih fantov in deklet za celjsko okrožje. Dne 22. septembra t. l. se je vršila seja gori imenovanega pododborja v Celju. Seje so se udeležila po svojih zastopnikih društva »Zimzelen« (Orla vas), »Detelja« (Dramlje), Št. Jur ob Taboru in Frankolovo. Prisostvovalo je tudi več agilnih tovarišev iz celjskega okrožja. Tovariš predsednik Ivan Kronovšek je s toplim nagovorom pozval navzoče k marljivemu delu na prosvetnem in kulturnem polju med slovensko kmetško mladino, ki naj položi nove duhovne in kulturne temelje slovenski kmetški vasi. Prečital je nato dnevni red seje, ki se je točko za točko temeljito predelal in napravili so se potrebni sklepi. — Radi preoblike poslov se je na lastno prošnjo razbremenilo dosedanjega vestnega tajnika tov. Mastnaka njegovih poslov ter je bil s tajniškimi posli poverjen njegov namestnik tov. Franc Potočnik iz Frankolovega in za namestnika tov. Vinko Natek iz Št. Jurija ob Taboru. V pododbor so bili kooptirani sledeči tovariši: Franjo Mastnak, Dramlje; Stanko Jakopin, Dramlje; Franc Ocvirk, Št. Jur ob Taboru; Franc Kos, Št. Jur ob Taboru; Franc Kronovšek, Orla vas; Lojze Fijavž, Stranice; Nace Jekl, Nova cerkev in Franc Cizelj ml. Orla vas. Posebno obširna je bila razprava o ustanavljanju novih društev. Iz izjav navzočih tovarišev se je z veseljem ugotovilo, da se bo dalo tekom enega leta ustanoviti dvanajst novih društev. Odbornike pododborja se bo vabilo k sejam vedno tudi potom »Kmetškega lista« v rubriki »Mladinski vestnik«. — S tako zamišljenim in tudi resnično sprovedenim delom celjskega pododborja ne bo kmalu v našem okraju občine brez našega društva in upamo, da bomo naš kulturni pokret razširili med kmetško mladino sleherne vasi.

Pododbor »Zveze društev kmetiskih fantov in deklet« za celjsko okrožje naznanja, da pod celjsko okrožje spadajo okraji Celje, Vransko, Gornji grad, Šoštanj, Konjice, Šmarje, Rogatec, Kozje in Laško. Tovariši iz vseh teh okrajev se naj v vseh zadevah, kar se tiče našega pokreta, obračajo na pododbor, oziroma na predsednika, tajnika ali bližnjega odbornika.

Frankolovo. Vsem članom Društva kmetiskih fantov in deklet se naznanja, da društvena knjižnica že posluje in ima vsakovrstne knjige, zabavne, strokovne itd. Knjižnica je odprta vsako nedeljo dopoldne v Zabukovju.

Društvo kmetiskih fantov in deklet na Frankolovem je že pismeno zaprosilo na Okrožnem kmetijskem uradu za predavatelja o živinoreji. Članom sporočamo, da še nismo dobili odgovora. Kakor hitro dobimo odgovor, bomo predavanje objavili. — Franc Potočnik, t. č. predsednik.

NOVICE.

Uradne ure pri ljubljanskem velikem županstvu. V uradih velikega župana v Ljubljani se bo od 1. oktobra 1929 naprej uradovalo ob delavnikih od 8. do 12.30 ter od 15.30 do 18., ob sobotah pa od 8. do 14. ure.

Šolske knjige bo izdajala država. Nj. Vel. kralj je podpisal zakon, kateri določuje, da bo vse učbenike, pomožne knjige in učna sredstva izdala država. Za vsa izdanja učbenikov in pomožnih knjig se ustanovi »Zaloga šolskih knjig«.

Spomenik škofu Grgurju Ninskemu. Preteklo nedeljo so odkrili v Splitu z največjimi svečanostmi spomenik hrvatskemu škofu Grgurju Ninskemu, ki je pred 1000 leti vztrajno branil jezikovne hrvatske pravice v cerkvi proti vsiljevanju latinščine. Spomenik je odkril zastopnik Nj. Vel. kralja knez Pavle. Spomenik je sijajno delo največjega evropskega kiparja Hrvata Ivana Meštrovića.

Nov odvetnik v Metliki. V Metliki je otvoril odvetniško pisarno v zgradbi sodišča naš prijatelj dr. Slavko Pretnar.

Lovsko zborovanje iz cele države se bo letos vršilo v Sarajevu v teku tega meseca. Zborovanja se bodo udeležila vsa lovska društva po svojih delegatih.

Druga konferenca med Jugoslavijo in Belgarijo. V Pirotu v Srbiji sta se sestali 24. septembra t. l. jugoslovanska in bolgarska delegacija v svrhu ureditve vseh obmejnih sporov, posebno pa, da se uredi obmejni promet med obema državama.

Divjega prašiča je ustrelil graščinski lovec Janez Jazbinšek v Planini pri Sevnici. Prašič je tehtal 190 kg.

Železnica Škofja Loka—Poljane. Pretekli teden se je mudila v Beogradu posebna deputacija iz Škofje Loke ter posečila vojno ministrstvo v zadevi načrta železniške proge, ki naj bi vezala Savinjsko dolino preko Škofje Loke s Poljansko dolino. Vojno ministrstvo je deputaciji obljubilo vsestransko podporo.

Prekmurska železnica. Generalna železniška direkcija namerava v najkrajšem času zgraditi v Prekmurju železniško progo Hodoš—madžarska meja. Pojačati nameravajo tudi kamniško železniško progo ter položiti na progi Zidani most—Zagreb drugi tir.

Strela je udarila v Urbančovo hišo v Podgori pri Št. Vidu nad Ljubljano. Treščilo je v električno napeljavo ter jo popolnoma uničilo in razdrlo po vseh hišnih prostorih, od tu je švignila po električni žici v hlev ter skozi vodovodno pipo po ceveh v zemljo. V podstrešni sobi je povzročila strela ogenj, ki so ga domači takoj pogasili. Človeške žrtve ni nobene, dasi so bili od puha vsi omamljeni.

Železniška nesreča. V bližini železniške postaje Laze se je smrtno ponesrečil železniški uslužbenec Karl Jančar iz Laz. Dolenjski vlak pa je povozil do mrtvega železničarskega uradnika Adolfa Hudnika tih pod domačo hišo pod Golovcem.

Velik vlom pri »Dolgem mostu«. Ponoči 26. septembra so neznani vlomilci vdrli v prodajalno gospe Kušarjeve pri »Dolgem mostu« ob Tržaški cesti. Vlomilci so bili dobro organizirani in so pripravili kar cel voz z vprežnim konjem za svoj plen. Iz trgovine so odnesli prav vse kar jim je prišlo pod roke, česar pa niso odnesli so razmetali po tleh in razbili. Odpeljali so celo motorno kolo, last domačega sina. Čeprav so kradli po široko zasnovanem planu, jih vendar nihče izmed domačih ni sli-

šal in molčala sta tudi oba psa čuvaja. Z velikim plenom so jo tatovi brez sledu pobrali proti mestnemu logu, tu pa se je sled zgubila. Odnegli so raznega blaga za nad 100.000 dinarjev vrednosti. Obveščene so vse orožniške postaje, ki vlomilce pridno zasledujejo.

Slovenci, ki so postali žrtve rudniške nesreče v Rtanju. Poročali smo že o strašni rudniški nesreči, ki se je pripetila dne 14. septembra t. l. v srbskem rudniku v Rtanju, ob kateri priliki je zgubilo več Slovencev svoje življenje. Danes priobčujemo imena slovenskih žrtv: Franc Beja, posestnika sin iz Sele pod Sv. Goro, rudarski pomočnik; umrl je dva dni po nesreči v bolnici. Gašper Koprivšek, rudarski nadzornik, doma je bil iz vasi Loke pri Aržišah v litijskem okraju. Zapušča ženo Marijo in troje otrok. Josip Grlica, rudar, iz vasi Gornja Laknica v krškem okraju. Franc Perš, rudar, iz vasi Lukovca, okraj Murska Sobota.

Hotelsko osobje mora z gosti občeovati v našem jeziku. Ministrstvo trgovine in industrije je poslalo hotelirski organizaciji okrožnico, v kateri zahteva, da mora hotelsko osobje vsakega tujca najprej nagovoriti v domačem jeziku in šele, ko se prepriča, da našega jezika ne zna, sme občeovati z njim v dotičnem jeziku.

Marko Ozanič obsojen na 15 let težke ječe. Pred sodiščem o zaščiti države v Beogradu se je pretekli teden zagovarjal hrvatski omladinec Marko Ozanič, iz Zagreba, ki je bil obdolžen, da je lansko leto streljal na policijskega detektiva Alfreda Granerja v hotelu »Corso« in ga pri tem težko ranil v hrbet. Sodišče je spoznalo Ozaniča za krivega ter ga je po zakonu o zaščiti države obsodilo na 15 let težke ječe.

PODLISTEK

Peter Rosegger:

Skalnata soha.

(Po naše pripoveduje Ivan Albrecht.)

(Konec.)

Šele čez nekaj časa se je jelo spet gibati in podrhtevati v njegovih prsih. Kakor izgubljen je taval tjakaj — iskal je zmečkanih trupel svojih dragih, iskal razvalin svojega doma.

Na kraju, kjer je bila stala njegova kočica, je zdaj mirno in trdo stala zdaj cela gora snega in peska, kakor da je bila od vekomaj tam. Iz nje je še molela nazobčana skala, ki se je bila utrgala tam gori.

V bližini je skakalo par koz sem in tja in meketalo. Peščeno goro pa je že objedal hudournik, a onstran njega — Janez si je z obema rokama pomel oči — saj vendar ne sanja, ko stoji ranjenih nog na skalovju — ali onstran hudournika je bila njegova kočica.

O Bog, zdaj Janez pač ni mislil na nobeno nevarnost! Preplezal je skalovje, preskočil valovje in obstal pred kočjo. Malo navšev se je bila nagnila in nekoliko ušibila, nekaj tramov je bilo napokanih, sicer pa je bila hiša nepoškodovana. Vrata so bila odprta.

Ko je vstopil, si Janez ni upal dihati. Koča ni imela več poda ne peči in ne ognjišča, samo kar je bilo lesenega ogródja, je še stalo. In glej! Ob steni je še bila zibelka in v njej je skrbno zavito in odeto spalo dete. Ko je on veselo kriknil, se je predramilo. V divjem navalu čustev je Janez vzel dečka in ga hlastno pritisnil na prsa. Ko je bil ušel silam prirode, bi bil mali skoro podlegel navalu očetove ljubezni.

Kmalu je mož dete popustil in ga spet položil v posteljico. Oko njegovo je zastrmel in licer pobledelo. Tamkaj za vrati se je ti-

ščala žena in se še trdno oprijemala trama. Hilda je bila nepoškodovana, toda — brez življenja.

Tako jo je bil našel ubogi Janez.

Nato so se sešli ljudje, da bi videli čudo. Vsak je povedal svoje mnenje o tem, kako se je moglo zgoditi to čudo. Mnogi so spet bili mnjenja, da je bil res planil zmaj na dan in povzročil to nesrečo. Drugi so spet verjeli, da je to čudež po zaslugi Marijine podobe, ki zdaj leži pokopana v lavinini sipini, to namreč, da sta kočica in dete ostala nepoškodovana. Star pastir je dejal, da je po njegovih mislih bilo tako-le: S kotanj v gorah je bila zdrčala velika lavina, potegnila s seboj že omajani rob in je drvela potem naravnost svojo pot. Pri tem se je bil seveda razvil silen zračni pritisk, ki je bil bušil pred lavino in v silovitem sunku prestavil kočico na oni breg. Dete je bilo bržkone v zavetju za steno, ženo pri vratih pa je zadušil zračni pritisk. Na podoben način se je že večkrat zgodilo pri lavinah. Pri velikih plazovih ruši zračni pritisk cele pragozde in meče mogočna debela in veličanska robovje čez prepače.

Ljudje so dejali, da bo bržkone res tako, pa so šli vsaksebi.

Ubogi Janez je ostal v koči pri mrtvi ženi in pri živem detetu. Večkrat je stopil venkaj pred vrata in klical brata. Koze so prišle k njemu in so ga pogledavale s svojimi oglatimi očmi: tudi one niso vedele, kje je Jaka.

Ko je potem mali zaspal, je Janez sam in nem sedel v koči. Motne šipe na oknih se niso bile razbile. Janez je ogledoval skromne znake prednikov. Križci in srca, o čim drugem niso vedeli oni prav nič in le to dediščino so ostavili potomcem v dragi.

Čez dva dni so se spet sešli ljudje iz gozda in so odnesli drvarjevo ženo iz hiše pod pečinami skozi dol in drago tja na mali vaški vrtič božji.

Janez je potlej cele dni taval po dragi in je iskal brata.

Našel ga ni. Popolnoma se je tedaj oklenil edino svojega sinčka. V gozdu, v bližini tam, kjer so sekali les, sta si z Janezom napravila bajto iz debelega lubja.

V opustošeni dragi nista zdaj imela nič več iskati. Tri leta po teh dogodkih so se čez poletje stalili in se razlezli zadnji ostanki ogromnega plaz. Tedaj so našli poleg kamenite sohe kosti ubogega Jaka, napol zakopane v pesku. Kraj njega je še ležala sekira in zaostren kol in bat, ki je bil zadnje dni pred nesrečo zabijal z njim kole v zemljo. Zvesta duša je bila slutila nesrečo in je hotela s takimi koli še rešiti bratovo kočjo. Tedaj so navalile divje sile, ki ne priznavajo ljubezni, na bratovsko srce.

V dragi dandanes ne raste nobena travica več — vse je zgolj pesek in kamen. Zadnje ostanke poslednje in edine kočje so že davno odplavili besneči hudourniki. Po žlebeh segajo vedno nižje in nižje v dolino ledeniki.

Tako so bili iz teh izgubljenih precepov pregnani zadnji ljudje. V gozdu živi še zdaj Janez kot starček. Tiho živi sam zase in je ves vdan. Edino spomladi, ko v gorah drve plazovi, se začne tresti in z obema rokama objema sina.

Sin njegov, to je postal zal, zastaven fant. Od ranega jutra do trdne noči dela v gozdu. Hiše na vasi pa še dosihmal nista začela zidati. V pomanjkanju mora životariti tudi mladi drvar svojega življenja dni in menda ne sme niti zasnovati svojega dekleta, ker nima doma. Koga naj toži zavoljo tega? Morda visoke gore? Ločil se je bil enkrat od njih in odšel na ravno, ali te zlobne, te drage gore so ga pritegnile nazaj in so ga pozdravile s svojimi nevarnostmi in trpljenjem.

Kadar fant misli na to, se mu skoro začne krčiti srce. Vendar trešči bol raz sebe, da plane daleč nekam v globino kakor sneženi plaz. Pa vam veselo zavriska mož, da odmeva po gozdu in od solčnih pečin po gorah.

Uboj. V Čužnji vasi nad Mokronogom je bil ponoči, ko se je vračal iz vinograda domov, iz zasede ubit 75-letni posestnik Anton Debevc. Storitve bodo kmalu izsledili, ker so Debevca že preje večkrat pretili, da ga bodo ubili.

Za koliko je bila država oškodovana. Te dni se vrši pred državnim svetom v Beogradu razprava proti generalnemu direktorju gozdnega ministrstva Miodragu Stamenkoviću, ki je obdolžen, da je državo oškodoval med drugimi tudi za 159.150.778 dinarjev na ta način, da je odpisal posameznim gozdnim velepodjetjem, ki so imela v zakupu izkoriščanje državnih gozdov v Bosni, ogromne zneske kakor sledi: Lesni tvrdki Krivaj d. d. 35 milijonov, Vardi d. d. 15 milijonov, Bosni d. d. 19 milijonov, Ugarju d. d. 27 milijonov, Gregersen d. d. 14 milijonov, Bosni Begov Han d. d. 5 milijonov, Našički d. d. 8 milijonov, Viktoriji d. d. 3 milijone, Destilaciji d. d. 12 milijonov, Niha-gu d. d. 12 milijonov, Virdu d. d. 3 milijone, skupno samo pri teh podjetjih 159.150.778-96 Din.

Nesreča vojaškega balona. Pri vasi Ivan-cu na Hrvatskem je padel na zemljo pretekli teden vojaški balon. Ugotovili so, da gre za francoski balon, katerega je veter zanesel v visoke zračne višave, pri čemur je vojak, ki je bival v košari, zmanjkalo kisika ter se je vsled tega onesvestil in padel na zemljo, dočim je balon gnalo naprej, dokler se tudi sam ni zrušil na tla. Kakor pripovedujejo ljudje, so še na Štajerskem videli v košari človeka, ki je obupno dajal znamenja za rešitev. Po sporočilih iz Francije je bil v balonski košari polkovnik Nanger.

Zagrebski aeroplan. Aeroklub v Zagrebu si je nabavil svoje lastno letalo, katerega so preteklo nedeljo krstili. Ljubljanski aeroklub bo pa v najkrajšem času dobil drugo letalo, ki bo večje in močnejše od prvega.

Ogromen požar v Solunu. Začetkom preteklega tedna je izbruhnil v leseni baraki v Solunu požar, ki se je z bliskovito naglico razširil na sosednje hiše. V par urah je bila v plamenu cela vardarska četrt mesta in požar je uničil nad sto hiš. Škodo cenijo na 300 milijonov drahem.

Tudi avtomobile kradejo. V Zagrebu se je vsedel v avtotaxi neki mladenič in naročil šoferju, da ga popelje do bližnje kavarne. Pred njo je zaprosil tujec šoferja, naj mu gre menjat v kavarno denar. To priliko pa je mladenič izrabil in se z avtomobilom odpeljal neznan kam.

Aretirani komunisti v Beogradu. Beograjsko orožništvo je aretiralo te dni 40 komunistov, ki so nameravali opliniti železniško blagajno.

Zločinska babica. V madžarskem mestu Szolnoku je izvršila samomor babica Julija Fazekas, ko so jo hotele oblasti aretirati, ker je pomagala usmrtiti 150 novorojenčkov z zastrupljanjem. Orožništvo je aretiralo že 40 mater, ki so svoje otroke zastrupile na prigo-varjanje babice. Preiskava je uvedena tudi proti uradnemu zdravniku.

Fašisti razpustili katoliško organizacijo. Italijanske oblasti so razpusile društvo Zveza katoliške mladine, ker se je pečalo s politiko in ker je protestiralo proti praznovanju dneva fašističnega pohoda na Rim 20. septembra.

Na mesto ruskih boljševikov prišli Nemci. Nacionalistično kitajsko vojsko so organizirali boljševiški oficirji iz Sovjetske Rusije. Tudi zaupnik šefa generalnega štaba je bil boljševiški oficir. Ko je pa general Čangkaišek dosegel svoj namen in premagal nasprotne generale ter odvezel tujim državam vse predprave v Kitajski, je odsvolil tudi vse boljševiške oficirje ter na njihovo mesto poklical nemške oficirje. Za svojega vojaškega svetovalca je imenoval polkovnika Kriebela, člana bavar-skega generalnega štaba.

Občni zbor angleške stranke dela. V ponedeljek se je pričel v Brightonu kongres angleške delavske stranke, katerega je otvoril v imenu odsotnega predsednika Macdonalda minister Morrison. Na kongresu so podali svoja poročila zunanji minister Henderson in finančni minister Snowden. Letošnji občni zbor angleške delavske stranke je še prav posebno važen radi tega, ker bodo spremenili pravila stranke, da jo bolj učvrstijo in poenotijo.

Češkoslovaški parlament bo razpuščen. Ker se je slovaška klerikalna stranka v celoti postavila v obrambo dr. Tuke, ki je obdolžen veleizdaje, je prišlo do ostrega nasprotja v vladi, v kateri sodelujejo tudi klerikalci. Ker ne kaže drugega izhoda, se je vlada sporazumno s strankami večine odločila parlament razpustiti in razpisati nove volitve za 27. oktobra.

SEJMI.

6. oktobra: Marija v Jarenini.
7. oktobra: Gor. Logatec, Videm ob Krki, Št. Rupert, Št. Vid pri Stični, Vinica, Slov. gradec, Sv. Urban, Slivnica, Oplotnica, Pišce.
8. oktobra: Sv. Helena, Horjul, Begunje pri Cerknici, Lorbek, Ljutomer, Rakičan, Kamnik.
9. oktobra: Toplice, Ponikva, Šmarjeta pri Rimskih Toplicah, Turnišče.
10. oktobra: Sodražica, Rajhenburg.
11. oktobra: Radeče pri Zidanem mostu.
12. oktobra: Semič, Poljčane, Teharje.

Katastrofa našega hmeljarstva.

Nabiranje hmelja v Savinjski dolini.

V »Politiki« z dne 21. septembra je priobčil g. inž. I. Teržan, uradnik v kmetijskem ministrstvu in specialist za hmeljarstvo, sledeči članek, ki ga zaradi važnosti predmeta priobčujemo tudi v našem listu. Članek se glasi:

Celje, geografsko središče Slovenije, je lepo, majhno mesto ob vhodu v rejon, kjer se proizvaja hmelj in ki slovi na svetovnem trgu po svoji prvorazredni proizvodnji hmelja. Ta dolina, zaokrožena z visokimi, z gozdom obraščenimi gorami, prehaja na koncu v romantično in veliko Logarsko dolino, v najlepši predel Savinjskih planin. Po geografskih in klimatičnih prilikah pripada ta dolina alpskim pokrajinam. Ko se vozite po tej dolini, vam pade v oči bogastvo, ki odseva iz urejenih vasi, cest, zgradb, hiš, iz avtomobilskega prometa, radioanten na strehah hiš itd., z eno besedo, človek dobi vtis, da se nahaja v okolici velikega mesta, katerega prebivalstvo ljubi vrtove, parke in gozde.

Izvor blagostanja Savinjske doline.

Kaj je gospodarsko dvignilo ta kraj, ki pripada sicer pasivni alpski pokrajini? Industrije ni baš mnogo, tujski promet prihaja v poštev samo za okolico Celja, Doberne, Rogške Slatine, Laškega, Rimskih Toplic, kamor dohajajo tujci na letovišča. Po številu trgovin in bank se vidi, da je trgovina dobro razvita in da je konsumentna sposobnost konsumentov močna.

Tej alpski pokrajini je prinesla blagostanje kmetijska stroka: kultura hmelja. Že pred svetovno vojno, a zlasti v l. 1929 in 1926, so bile cene za hmelj tako visoke, da je prejemal kmet v tej pokrajini velike vsote denarja za prodani hmelj. Denar je dosegel vsote 1000 milijonov dinarjev. Pri hmeljskih cenah od 100 do 150 dinarjev na kg hmelja na malem koščku zemlje pol jutra površine, je imel kmet letno 30 do 40 tisoč dinarjev dohodka. Kmetje z obširnejšimi polji, odnosno z večjo površino nasajenega hmelja, so prejeli 100 do

Bolgarski kralj poroči rumunsko princezino. Rumunski listi poročajo, da je bolgarski kralj Boris podvzel korake na rumunskem dvoru, da bi poročil princezino Ileano.

Pariški kardinal umrl. Pretekli teden je umrl pariški kardinal Dubois.

Kako so goljufali državo v Rumuniji. V rumunskem vojnem ministrstvu so prišli na sled velikanski korupcijski zadevi, ki so jo izvrševali nekateri oficirji in neka družba pod bivšo vlado. Ta družba je za malenkostne vsote kupovala od vojnega ministrstva staro municijo, nato pa jo je prodajala državi nazaj kot novo. Državno pravdnništvo toži generala Lupecua in polkovnika Radulescu, ker sta oškodovala državo za 100 milijonov lejev s prodajo in nakupom municije.

Zakon o zaščiti države v Nemčiji. Nemška vlada je izdelala načrt zakona za varstvo republike. Ker so zadnje čase vprizorili po raznih krajih Nemčije monarhistični privrženci bombne atentate na državne zgradbe in republikanske zastopnike, se predvidevajo v načrtu zakona za varstvo republike najstrožje kazni za one, ki bi se udeleževali protirepublikanskih zarot ali izvršili kak napad na republikanske zastopnike.

Krvave občinske volitve v Mehiki. V nedeljo dne 22. septembra so se vršile po vsej Mehiki občinske volitve. Pri tej priliki je prišlo na mnogih krajih do nemirov, ki so se končali z izidom: 130 mrtvih in več sto ranjenih. Ubit je bil tudi bivši kandidat za predsednika republike Ortiz Rubio.

200 tisoč dinarjev za prodani hmelj. Temu primerno je tudi kmet investiral denar za kmetijska poslopja, za stanovanjske hiše, konsumentna sposobnost njegova je bila velika, trgovina, obrt in industrija so cvetele, standard življenja na kmetih se je dvignil in se približal onemu v mestu. Da se letni dohodki vedno več zvišajo, se je površina nasajenega hmelja vsako leto bolj širila, dokler ni leta 1927 nastala manjša depresija v cenah hmelja na svetovnem trgu zbog nadprodukcije svetovne proizvodnje hmelja.

Padec po l. 1928.

Leta 1928 se je že čutilo v proizvodnji hmelja krizo. Cene za hmelj so padle. Od 1100 dinarjev za kg na 40 in tako dalje vedno nižje, dokler se je za kilogram hmelja plačalo še samo 15 do 10 in 8 dinarjev.

Pridelek, za katerega se je plačalo leta 1925 150 dinarjev za kg, plača se tega leta po 15 dinarjev do 10 in 5 dinarjev za kg.

Hmelj je izgubil 90% svoje vrednosti prejšnjih let. Režijski stroški so ostali isti, odnosno so se zbog drage delovne moči še zvišali. Rentabiliteta hmeljskih kultur je padla na nič, a letos mora kmet pri obstoječih cenah plačati polovico, da krije režijske stroške. Vrednost zemljišča naglo pada. Prejšnja leta se zemljišča v obče niso prodajala, ali samo za drag denar: 100 tisoč dinarjev in več za ha. Danes je pa zemljišče relativno cenejše. Kmetje se zadolžijo, sodnijske prodaje gospodarstev so na dnevnem redu, konsumentna sposobnost pada, trgovina in obrt so v polnem zastoju. Ljudstvo dviga iz svojih denarnih zadrug denar, da plača stroške za nabiranje in sušenje. Pri obstoječih hmeljskih cenah in dragi delavni moči kaže kalkulacija tako, da se v obče ne izplača nabirati pridelek.

Kmet je začel računati. V zadnjem času se čuti pomanjkanje delavne sile, a hmelj je že prišel v stadij prezrelosti in je začel rumeniti in je mnogo hmeljarjev sklenilo, da se nabiranja sploh ne lotijo. Potemtakem je

ostalo okoli 30% letošnjega pridelka hmelja neizkoriščenih.

Ekonomska kriza poljedelcev v teh krajih, kjer je včeraj vladalo še blagostanje, nastopa v vsej svoji brutalnosti, ker je zelo velik kapital vložen za proizvodnjo te kulture, ker je ta rastlina dolgotrajne kulture in zahteva za prepiranje drage sušilnice in skladišča. Preorijentacija na druge gospodarske stroke, odnosno na živinorejo, je toliko težja, ker je zemljišče dokaj siromašno in ugodno samo za pridelovanje krompirja, živalske krme in drugih kultur severnejših pridelov. Preorijentiranje na živinorejo ne nudi nobenih dobrih izgledov, ker je izvoz naših živalskih proizvodov v sosedne države, kakor v Avstrijo, zbog visokih carinskih tarif nemogoč, a domači konsum je že v zadostni meri krit — že z ozirom na današnje stanje domače živinoreje.

Kulture hmelja je treba ohraniti.

Kulture hmelja je treba obdržati v teh krajih za vsako ceno, kakor to priporočajo tudi merodajni krogi. In to tembolj, ker ima ta pridelek že po svoji kvaliteti na svetovnem trgu dober glas in so klimatske in terenske prilike pri nas za proizvodnjo hmelja mnogo bolj ugodne kot one na Bavarskem, kjer se proizvaja hmelj na veliko. Po cenah, ki vladajo na svetovnem trgu, bi prišel naš hmelj tudi v tem letu na svoj račun, ako bi ne bilo onih prohibitivnih carin za uvoz našega hmelja v Češkoslovaško, Nemčijo in Anglijo. Pri sedanjih cenah za hmelj znaša uvozna carina v te države polovico in tudi dve tretjini iznosa, ki se plača našemu producentu za naš hmelj.

Trgovinska pogodba z Nemčijo in Anglijo za znižanje uvozne carine za naš hmelj je prvi korak za ohranitev hmeljskih kultur pri nas. Svetovni konsum piva stalno raste, toda ni še dosežena predovna višina. Tako n. pr. je znašal svetovni konsum l. 1927 176.6 milijona hl, l. 1928 se je dvignil na 186.6 milijona hektolitrov. Za produkcijo teh množin piva je potrebno okoli 583.060 meterskih stotov hmelja. Največ piva proizvaja Nemčija 54 milijonov 997.000 hl, Anglija 43.146.000 hl, Belgija 19.500.000 hl in Francija 16.240.000 hl itd. Nemčija ne pridelava zadostno hmelja za svojo pivarsko industrijo, ravnotako ne Anglija in druge države. Nemčija kot največji producent piva ima samo 15.273 ha hmeljskih kultur. Pred vojno je imela Nemčija mnogo obširnejše kulture hmelja: 24 do 30 tisoč ha, toda ta površina se je zmanjšala že pred vojno, ker poljedelci niso našli zadostne rentabilnosti v teh kulturah in se je nadomestilo hmelj s kulturami sladkorne pese in drugimi strokami. Razne bolezni, ki razsajajo na hmeljiščih v Nemčiji, podražijo znatno produkcijske stroške, in rentabilnost hmeljskih kultur postaja dvomljiva. V borbi za prvenstvo na svetovnem trgu, ki se vodi sedaj med Češkoslovaško, Nemčijo in Jugoslavijo, ima naša država največ izgledov, da bo zmagala z ozirom na naše klimatske in terenske prilike, ki so pri nas za kulturo hmelja mnogo bolj ugodne kot one v Nemčiji.

Država in prizadete oblasti so dolžne, da rešijo ta narodni kapital, ki bi se izgubil z opustitvijo naših hmeljskih kultur.

«KMETIJSKA MATICA.»

Knjižnica. Vsem društvom smo poslali pozive, da nemudoma vrnejo vse knjige v Centralno knjižnico Zveze, da se ista zopet uredi. Društva pa, ki želijo za zimo prejemati knjige, naj to pravočasno javijo, ker ni več daleč zima, ko bo i v kmečki hiši časa za poslušanje in čitanje povesti ob zakurjeni peči.

Občni zbor Kmetijske tiskovne zadruge v Ljubljani se vrši v soboto, dne 19. oktobra

t. l. ob 8. uri zvečer v restavracijskih prostorih hotela »Štrukelj« v Ljubljani, na kar se članstvo zadruge vljudno opozarja.

Kmetijski koledar za leto 1930 v žepni obliki, zelo lično v platno vezan, izide v najkrajšem času. Kakor vsako leto, bo tudi letos gotovo prav kmalu razprodan. Zato naročite si ga pravočasno. Cena mu je ostala nespremenjena: Din 10.—, po pošti Din 11.—. Razprodajalci imajo primeren popust.

Težakovo olje za živino

je potrebno in koristno za živino radi vitamina A in vitamina D, ki ga v nobenem drugem krmilu sploh ni. Dalje je potrebno radi joda in broma. To so vse one stvari, ki so v stanju, da se slabotna in zahirana živina okrepi in v kratkem času do najvišje mogoče stopnje razvije. Uspehi krmljenja s tem oljem so zelo veliki. To olje je za živino in njen razvoj večje važnosti kot so umetna gnojila za rastlinstvo in je z ozirom na učinkovitost cenejše. — »Težakovo olje za živino« se dobi pri tvrdki M. Težak, Zagreb, Gunduličeva ulica 13, in sicer v ročkah od 5 kg po 125 Din za ročko in se pošilja po povzetju.

Izšla je Blasnikova Velika Pratika za navadno leto 1930

ki ima 365 dni.

»VELIKA PRATIKA« je najstarejši slovenski koledar, ki je bil že od naših pradedov najbolj upoštevan in je še danes najbolj obražtan.

V »Veliki Pratici« najdeš vse, kar človek potrebuje vsak dan: Katoliški koledar z nebesnimi, solničnimi, luninimi, vremenskimi in dnevnimi znamenji; — solnčne in lunine mrke; — lunine spremembe; — koledar za pravoslavne in protestante; — poštne določbe za Jugoslavijo; — lestvice za kolke na mence, pobotnice, kupne pogodbe in račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani in Zagrebu; — vse sejme na Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, Prekmurju, Medžurju in v Julijski Benečiji; — pregled o koncu brejosti živine; — tabelo hektarov v orlah; — popis vseh važnih domačih in tujih dogodkov v preteklem letu; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih in odločilnih oseb s slikami; — oznanja predmetov, ki jih rabi kmetovalec in žena v hiši.

»VELIKA PRATIKA« se dobi v vseh večjih trgovinah in se lahko naroči tudi pisмено pri založniku

tiskarni J. Blasnika nasl.
d. d. v Ljubljani.

Živinorejski odbor Okrajne blagajne za srez Kamnik

je v svoji seji dne 24. septembra t. l. napravil za povzdigo živinoreje in prešičereje tele važne sklepe:

Dne 27. okt. t. l. se vrši veliko zborovanje Občinskih živinorejskih odsekov in živinorejcev, v Domžalah, za celi srez Kamnik.

Namen zborovanja je: poživeti in ustanoviti v vsaki občini sreza Živinorejske odseke in jim na tem zborovanju podati točna navodila za podrobno delo izvrševanja sklepov Živinorejskega odbora po občinah.

Živinorejski odbor priredi koncem oktobra t. l. štiri premovanja, za breje telice in plemenske krave, Pinegavske pasme, v Kamniku, Mengšu, Lukovici in Moravčah. Premujejo se v prvi vrsti vidne lastnosti dobrih mlekaric, pred lepoto zunanje oblike živali.

Za telice bo prinesli potrdilo bikorejca o pripuščeniosti.

Prednost do premije bodo ime tiste krave-mlekarice, o katerih se že vodi kontrola.

Uvedla se bo kontrola o mlečnosti in krmljenju po vseh občinskih živinorejskih odsekih, kjer tega odločno ne bodo odklanjali.

Živinorejski odbor pozove z okrožnico vsa županstva, da odboru javijo, če želijo kupiti plemenskega bika ali merjasca, da ga jim Živinorejski odbor dobavi.

To poročilo Živinorejskega odbora je namenjeno živinorejcem in občinskim živinorejskim odsekom, da uvidijo resno voljo Živinorejskega odbora za delo v povzdigo živinoreje ter da ž njim resno sodelujejo, zlasti s tem, da se dne 27. oktobra polnoštevilno udeležijo zborovanja v Domžalah ter da pripeljejo svojo živino na premovanje.

Živinorejski odbor se bo obrnil s prošnjo na naše Hranilnice in posojilnice za primerne prispevke k fondu za premije živinorejcem sreza Kamnik. Odbor upa, da bodo ravno te prekornostne ljudske ustanove doprinesle svoj pripomoček k namenu, da se dvigne blagostanje najbolj samemu sebi prepuščenega stanu in njegovih panog.

Podružnica sadjarskega in vrtnarskega društva v Dramljah pri Celju priredi dne 6. in 7. oktobra 1929 sadni ogled. Ker se v našem okolišu producira veliko in raznih lepih namiznih vrst sadja, smo se odločili, da razstavimo svoje sadje na gori imenovana dneva, kjer si ga bo lahko vsak interesent ogledal in obenem se bodo tudi lahko sklepale tozadevne kupčije. Razstavilo se bo še obenem vinski mošt, med, konzervirano sadje, sadna drevesa, vinske trte, cvetlice, strokovne knjige, orodje itd. Vsi, ki se zanimajo za to veleno panogo, se vabite, da gotovo pridete na razstavo, da si ogledate krasen pridelek našega kraja in obenem tudi dobite vsa potrebna pojasnila in navodila.

Kmetijska razstava za novomeški okraj se vrši dne 12., 13. in 14. oktobra t. l. na kmetijski šoli na Grmu. Kmetovalci iz novomeškega okraja se pozivajo, da v kolikor mogoče velikem številu razstavijo svoje poljske, vinogradniške, sadjarske in vrtno pridelke. Natančne informacije se dobe pri vseh županstvih.

Razstavni odbor.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 20. septembra 1929 je bilo pripeljanih 407 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 100—125, 7 do 9 tednov 200—300, 3 do 4 mesece 350 do 450, 5 do 7 mesecev 480—520, 8 do 10 mesecev 600—750, 1 leto stari 980 do 1200 Din. 1 kg žive teže 10-50 do 12, mrtve teže 16 do 18 dinarjev. Prodane so bile 203 svinje.

Poslano.

Zaradi tehničnih ovir izide 1. številka XXXI. letnika »Zvončka«, časopisa s podobami za slovensko mladino, v prvih dneh oktobra meseca, kar naj vsi dosedanji naročniki vzamejo na znanje.

»Zvonček«, ki ga je naša mladina tako vzljubila in ki se je v tridesetih letih udomačil v naših hišah in rodovinah, bo izhajal tudi v XXXI. letu svojega obstoja v obliki in obsegu kakor doslej. Vsaki drugi številki bo priložena umetniška priloga v večbarvnem tisku. List ostane naši mladini prijatelj, zabavnik, učitelj in vodnik. Glavno osnova mu bo tudi poslej nacionalna vzgoja mladega našega pokolenja v zmislu državnega in narodnega edinstva.

Naj mu ostanejo zvesti vsi dosedanji sotrudniki in naročniki, vabimo pa v njih krog nove naročnike, da ne bo narodne hiše in šole brez »Zvončka«.

Uprava je začasno v Učiteljski tiskarni v Ljubljani, Franciškinska ulica št. 6.

Konzorcij in uredništvo »Zvončka«.

Najboljši in najtrpežnejši
šivalni stroji
in **KOLESA** so
GRITZNER
in **ADLER**
za dom, obri in industrijo,
v raznih opremlah
Istotam švicarski
pletilni stroji **DUBIED**
Pisalni stroji **URANIA**

Ugodni plačilni pogoji. — Večletna garancija.

Tovarniška zaloga:

JOSIP PETELINC
LJUBLJANA, blizu Prešernovega
spomenika ob vodi.

**Gotove obleke in
površne suknje!**

Da ustrežem mojim odjemalcem in jih obvarujem nepotrebnih
potov in stroškov, sem upeljal nov način prodaje oblačilnega
blaga. Vsak, kateri nima svojega krojača, ali ni z njim zado-
voljen, lahko pri meni izbere blago - in dobi v 6 dneh sgo-
tovljeno obleko po najnovejši modi, ali pa po svojem okusu.
Cena gotovi obleki bo cenejša, kot povsod drugod, za to jamčim.
Jamčim pa tudi za dobro izdelavo in dobro podlogo!

- Upeljal sem tudi vse vrste usnja - po znižani ceni.
Pridite in prepričajte se pri

Ivan A. Grosek, trgovina z mešanim blagom, Trebnje.

EKONOM osrednja gospodarska zadruga
v Ljubljani, Kolodvorska 7
ima stalno v zalogi:

Umetna gnojila: Tomaževo žlindro, kalijevo sol, su-
perfosfat, nitrofoskal (mešano gnojilo), čilski soliter,
apneni dušik i. dr.

V Trebnjem je zaloga pri Iv. A. Groseku.

Seno in pšenično slamo dobavlja po najnižji ceni
franko vsaka postaja.

**PROMETNI
ZAVOD ZA
PREMOG D.
— LJUBLJANA —**

prodaja po najugodnejših cenah samo na debelo!

Premog, domači in inozemski za
domačo kurjavo in industrijske svrhe.
Kovaški premog vseh vrst.
Koks, livarniški, plavžarski in plinski.
Briketi.

**PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG
D. D.
LJUBLJANA, Miklošičeva c. 15/1.**

POZOR! Kupujem POZOR!
vse vrste

DEŽE NIH PRIDELKOV
po najvišjih dnevnih cenah. — Imam
vedno v zalogi kalijevo sol, super-
fosfat (rudnina), trstje za strope (stu-
kačur) in priznana naj-
boljši trboveljski cement

Osvald Pengov, Ljubljana
Karlovska cesta 19. poleg dol. mostu

Preklic.

Podpisana obžalujeva
in preklicujeva žalji-
ve in obdolžitve v škodo
Alič Ivana, posestnika
iz Zlebov pri Medvo-
dah, in se zahvaljuje-
va, da je slednji uma-
knil svoje tožbe. Fran-
čiška in Ivan Omeje.

Vajenca

za sedlarska, jerme-
narska, ličarska in vsa
v to stroko spadajoča
dela sprejem takoj.
Vse drugo po dogovo-
ru. **Ivan Križnar,**
sedlar, Lipnica, pošta
Podnart.

DR. IVIČ STJEPAN

večletni asistent-zdravnik Držav. Sanatorija
v Topolšici, specialist z oljuč e bol zni in tuberkul zo
ordinira vsak dan razen v n deljo **Vodnikova ul. ca 5**
— v Celju od 9.—11. in 3.—5. ure. —

„JAVA“ pšenična kava

je izvrstna, zelo redilna in okusna. Zahte-
vajte jo pri vseh trgovcih! Razpošiljamo jo
tudi po pošti v zavojih po 5 kg za 70 Din, če
se denar naprej pošlje, ali pa po povzetju za
75 Din. Povzetje je 5 Din dražje. Poštnino
plačamo mi. Vsakemu 5 kg zavoju „Java“
pšenične kave je kot darilo pridelana lepa
skodelica za kavo. Kdor pošlje 2 Din v znam-
kah, dobi vzorec 100 g „Java“ pšenične kave
poštnino prosto. Sprejememo za vsak večji
kraj zastopnika. — Pržiona kafe „Java“ k. d.,
Beograd, Lomina ul. 11/ž.

Fabiani & Jurjovec
Ljubljana, Stritarjeva ulica 5

— Velika zaloga —
SUKNENEGA BLAGA
za moške in ženske oble-
ke. Lepa izbira svilenih
rut in šerp. Krojači in
šivilje, pišite po vzorci!

**Laneno olje, firnež, emajlne
in ostale lake, oljnate barve**

in vse v stroko spadajoče blago kupite
dobro, solidno in po zmernih cenah pri

MEDIČ-ZANKL, d. z o. z. tovarne olja, firneža, laka in barv
Ljubljana-Medvode. Lasnik Franjo Medič.
Podružnica Maribor - Novi Sad.

Zavarovalnica Rosija-Fonsier
v Ljubljani, Komenskega ulica št. 18

sprejema vsa zavarovanja

:: Istotako sprejema zastopnike v vseh krajih Slovenije ::

ILOVAC

**Tvornica glinastih
strešnikov in opeke**

Fröhlich & Bichler

Karlovac

Dnevna produkcija 100.000 komadov strešnikov in opeke.

Proizvajanje vseh vrst opeke in strešnikov ter vseh glinastih predmetov kakor
tudi ploščice za tlake. Posebno se priporočajo **falcovani in dvakrat falcovani**
strešniki v dovršeni obliki ter po zelo ugodnih cenah. Kvaliteta sidne in strešne
opeke je strokovnjaško priznana, kot najboljša v državi.

Dobavi se franko na vsako postajo.

Generalno zastop-
stvo za Slovenijo: **EKONOM** Ljubljana
Kolodvorska 7

Lepo, čisto semensko

pšenico, rž, ječmen

dobavlja „**EKONOM**“ osrednja gosp. zadruga
Ljubljana, Kolodvorska ulica 7